

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

Glasi Slovencev v Argentini

Leto LXXVIII | 1. aprila 2019 - Buenos Aires, Argentina | Št. 4

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

Spet smo se v prvih dneh novega leta srečali v Slovenski hiši otroci iz vseh domov, da se skupaj odpeljemo v Cordobske hribe na slovensko otroško kolonijo! Kako smo se veselili teh dni, kar težko smo črtali dneve!

Zbrali smo se v cerkvi, kjer smo najprej Jezusa prosili za srečno pot, potem pa so nam predstavili voditelje. Po molitvi smo se poslovili od staršev in korajžno stopili na avtobus novim dogodivščinam naproti.

Naslednji dan so nas že v jutranjih urah prijazno sprejeli v Hanželičevem domu. Po okusnem zajtrku smo se namestili v sobah, ki so že čakale na nas. Bistre glavice so morale kar pridno delati, da so izbrale prava imena za vsako sobo! Potem smo se odpravili na sprehod in ogled okolice... koliko zgodovine je v tej mali vasici! Najbolj zanimiva sta gotovo stari Eiffelov mlin in pa staro zavetišče, kjer so pred leti sestre pazile osamljene otroke.

Bilo je zelo vroče, zato smo po kosilu in kratkem počitku z veseljem skočili v bazen. Imeli smo tudi prvo športno tekmovanje, ter smo izdelali lepa ročna dela in inštrumente. Potem smo imeli sveto mašo, zvečer pa kres! Predstavili smo se, pokazali imena svojih sob, potem pa smo skupaj zmolili večerno molitev in odšli spat. Prvi dan je bil mimo ... »Ali bo toliko lepih doživetij vsak dan?« smo se spraševali, ko smo se odpravljali spat.

Že drugi dan smo se odpravili v hribe. Najprej smo se povzpeli do Kristusa, med tem pa smo molili križev pot. Lepo je bilo, ker smo tako spremljali Jezusa in premišljevali o njegovem trpljenju in o našem življenju. Potem smo veselo nadaljevali pot do jezca »San Jerónimo«. Kako lepi so Cordobski hribi! Utrujeni smo se vrnili domov, a po dobrem kosilu smo imeli dosti energije za tekmovanje v bazenu, v raznih športih in še v slovenščini!

Že zgodaj smo se naslednji dan zbudili in se z »jutranjo telovadbo« pripravili za hojo v hribe. Povzpeli smo se na Mástil, kjer so bili krščeni novi člani kolonije. Bilo je zelo zabavno! Popoldne pa smo se šli spet hladit v bazen. Tam je vedno tako lepo preživeti popol-

OTROŠKA KOLONIJA V CORDOBI

dneve! Pa nismo samo lenarili! Oh, ne, to ni za take korenjake, kot smo mi! Kljub utrujenosti smo se korajžno borili, ko smo tekmovali v plavanju in drugih športih. Popoldne smo imeli polne roke dela s pripravo svetega večera. Tako je bil 5. januar za nas pravi praznik! Po slavnostni večerji je bil na vrsti sveti večer. Blagoslovili in pokadili smo prostore doma, ter pri vsaki postaji razmišljali o Božičnih skrivnostih. Posebno toplo nam je bilo pri srcu, ko smo ob petju lepih božičnih pesmi spremljali Jezuščka in ga prosili, naj nas vedno spremlja v življenju.

V posebno lepem spominu je vsem gotovo

“

Posebno zanimivo je bilo, ko smo posadili našo prvo lipo, da se bodo čez mnogo let drugi otroci igrali pod njeno senco!

”

ostala nedelja, 6. januarja. Dan smo pričeli s sv. mašo v kapelici. Pri maši smo sodelovali s petjem, ministriranjem in branjem beril in prošenj. Popoldne smo se kljub dežju zelo zabavali! Najprej smo na belem blagu morali pobarvati zastavo skupine: Martin Krpan, Kekec, Maček Muri, Povodni mož! Zvečer pa smo igrali misijonsko tombolo! Gospa Mirjam nam je pripovedovala o revnih otrocih in o misijonarjih, ki jim pomagajo v težkih okoliščinah. Zato smo vsi veselo kupili tablice, ker smo vedeli, da tako pomagamo tem misijonarjem, ki povsod po svetu skrbijo za revne otroke. Veliko veselja so nam seveda vzbudili tudi pridobljeni dobitki!

Ponedeljek je bil zelo pričakovani, saj smo se ta dan odpravili v mesto Capilla del Monte, kjer smo pojedli dober sladoled, potem

pa smo klicali domov. Dan je bil res poln lepih občutkov!

Naslednji dan smo se zbudili zelo veseli, saj smo vedeli da nas čaka Terraventura! Kako zabavno je bilo, ko smo izkusili let po zraku s tiroleso, pa tudi veslanje s kajakom po potoku! Ni bilo lahko, še posebno ko je bilo treba plezati po deblu! Lepo smo se imeli! Popoldne smo spet tekmovali v raznih športih... letos je bilo še posebno zanimivo to, da smo se učili igrati tudi hockey in rugby! Zvečer pa smo igrali nočne igre, naše najljubše!

Dnevi so hitro minevali, mi pa smo v vsakem posebej uživali! Začeli smo plesti lepe prijateljske vezi; skupaj smo uživali vsak trenutek, najsi bo ob hoji po hribih, ob zabavnih popoldnevih v bazenu ali pa ob ročnih delih, tekmovanjih v slovenščini ali raznih športih.

Posebno zanimivo je bilo, ko smo posadili našo prvo lipo, da se bodo čez mnogo let drugi otroci igrali pod njeno senco! Lepo je bilo tudi ko smo šli na pokopališče obiskati grob gospoda Hanželiča, ki se je veliko trudil, da lahko zdaj mi uživamo te dni v Cordobi!

Devet dni hitro mine, če nas vsak dan čaka toliko lepih doživetij! Kar prehitro je 11. januar na koledarju že kazal dan našega odhoda. Težko nam je bilo, ko smo pospravljali sobe, zlagali kovčke na avtobus in se še zadnjič skupaj slikali. Vožnja nam je ob pogovoru in spanju hitro minila in ob sedmih zjutraj smo že prispeli v Slovensko hišo. Veselo je vsak stekel v objem svojih dragih. Koliko lepega jim je moral povedati!

Vemo pa, da je za uspeh kolonije potrebno veliko truda! Zato omenimo tiste, ki so darovali svoj prosti čas za slovenske otroke. To so ga. Miriam Mehle Javoršek, gospod Robert Brest, Viki Kastelic, Nati Javoršek, Nevenka Grohar, Erik Oblak, Tomi Miklič in Niko Puntar.

Za vse nas je bila Slovenska Otroška kolonija nepozabno doživetje! Upamo, da jih bo še mnogo, da bodo lahko otroci tudi poleti gojili slovenski jezik in zdrava prijateljstva!

Nevenka Grohar

Vemo, kako je ljudska pesem doprinesla k ohranjanju slovenskega jezika skozi stoletja tuje oblasti in da je tudi cerkev pripomogla k temu – saj ni treba preveč razmišljati, samo na Trubarja se spomnimo. A na oblikovanje nacionalnega čuta pa so v veliki meri vplivali pisatelji in pesniki. In to namenoma. Obsežna doktorska naloga Julie Sarachu, o kateri smo v tem tedniku že pisali, govori ravno o tem. Že s samega zgodovinskega in narodnega vidika je pomembno postaviti našo tiskano besedo na mesto, ki si ga zasluži, poleg seveda kakovosti le-te.

Če se ozremo v sedanost, številni pesniki in pisatelji so nas tu že obiskali; priredilo se je srečanja, branja, predstavitve itd. Žal pa je naša udeležba na teh dogodkih žalostno skromna, kadar sploh je.

Na pobudo Maruče Zurc, ki je tudi organizirala dogodek, je na Slovenski Pristavi v Castelarju 23. marca potekal literarni večer s pestrim programom.

Po uvodnih besedah moderatorke dogodka Viktorije Selan je Dani Grbec recitiral "Poeta en Nueva York" ter kratki poeziji "Canción tonta" in "Es verdad" Federica Garcie Lorca. Nato pa je pripovedoval "Krpanov boj z Br-

davsom", odlomek iz Martina Krpana.

Nadica Kopač Grohar je brala poglavje humoreske »Butalski policaj in Cefizelj« Frana Milčinskega, sledila pa je Anka Savelli Gaser, ki je, tudi v hudomušnem vzdušju, prebrala odlomek poglavja »Matija prvič v Ljubljani« šaljive zgodbe »Matajev Matija«, ki jo je napisal Rado Murnik.

Medtem ko je Lučka Jereb Oblak zabavala otroke z branjem otroških pravljic v sosednji

sobi Mije Markež, je lektorica Tjaša Lorbek navzoče seznanila z nagrado kresnik za najboljši slovenski roman in podala nekaj besed o novejših slovenskih knjigah.

Na sporedu je bilo tudi reševanje interaktivnega literarnega kviza, ki ga je vodila Tajtjana Rožanec.

Na razpolago sta bila čaj in kava, na mizah pa pripravljeno drobno pecivo. Ni odveč omeniti kakovostnega ozvočenja Audiopristave.

Izstopala sta gotovo prvi in zadnja povabljeni. Dani Grbec, ki je otvoril večer z recitacijo Lorcove poezije in Krpanovo zmago nad Brdavsom – seveda na pamet in s primernem igralskem patosom – ter Tjaša Lorbek, ki je govorila o kresnikovih nagradnih in žanrski književnosti, ki prihaja na površje v Sloveniji, v glavnem z izidom kriminalk, med njimi Golob in Širokova. Tudi zgodbe, uokvirjene v času druge svetovne vojne, so prišle bolj na dan; Jančarjeva »To noč sem jo videl« bo v kratkem izšla v argentinskem prevodu Florencie Ferre. En tak primer je tudi Tumova »Češnje bele in rdeče«.

Na mizi so bile razstavljene knjige, večina za ogled, a nekatere tudi kot darilo – če te je katera zanimala, si jo enostavno vzel s sabo, bile so seveda podarjene od prisotnih. Med njimi so se našle nekatere prav zanimive, stare ali celo prve izdaje, na primer »Doberdob« Prežihovega Voranca iz leta 1940 in druge.

Zaželjeno bi bilo, da bi se taki dogodki ponavljali, in da bi se organizirali še morda v drugih slovenskih središčih; tudi da bi bil prisoten vsaj kakšen od naših tukajšnjih piscev, ki jih ni nepomembno število.

Rok Fink

PASTIRSKO PISMO ZA POSTNI ČAS | 1. del

*Dragi bratje in sestre,
prisrčen pozdrav v Gospodu!*

Postni čas je pred nami in vaši škofje želimo z vami nadaljevati poglobljanje krstne zavesti, o kateri smo vam pisali lani. Krst je za vsakega prvi korak njegovega vstajenja in ponudba novega življenja. Po njem smo poklicani k misijonski dejavnosti, da bi bili tudi drugi deležni sadov smrti in vstajenja Jezusa Kristusa ter zaživel iz te podarjene novosti življenja. V duhu krstnega poslanstva želimo razmišljati o vseživljenjski katehezi, saj v skrivnost novega življenja ne bomo mogli nikoli prodreti do konca. Glavni katehet je vedno Kristus sam. Danes smo v evangeliju slišali del njegove edinstvene kateheze, imenovane govor na gori. Potem ko je z blagori razodel način Božjega delovanja do človeka (preteklo nedeljo), v današnjem odlomku pokaže na tiste, ki mu želijo slediti, ker so doživeli, da so bili ljubljani, ko so bili še sovražniki (Rim 5,6–11). Na osnovi te izkušnje jim naroča: »Ljubite svoje sovražnike!« Ljubite jih, delajte jim dobro, blagoslovajte jih in molite zanje (Lk 6,27–28.35). Verjetno se strinjamo, da za takšno poslanstvo nismo nikoli dokončno pripravljeni in potrebujemo vseživljenjsko usposabljanje.

Nekateri se še spominjate, da je nekoč obstajal krščanski nauk ne le za otroke, ampak je potekal ob nedeljah popoldne za vse vernike. S spreminjanjem življenjskih navad smo to opustili, nismo pa uspeli uvesti novih rednih oblik verskega poučevanja odraslih. Ko v Cerkvi na Slovenskem govorimo o katehezi, pomislimo le na osnovnošolski verouk, kot ga izvajamo po župnijah. A »kateheza« pomeni več. Beseda izvira iz grške besede katehein, kar pomeni »odmevati«, »oznanjati«, pa tudi »uvajati« in »poučevati«. To pa ni omejeno le na otroško dobo, ampak je trajna potreba tudi odraslega kristjana, saj pomeni vedno globlje vstopanje v skrivnost vzajemnega odnosa med Bogom in človekom. In večino teh korakov ne more storiti otrok, ampak šele odrasel človek.

V zadnjih desetletjih smo v Cerkvi na Slovenskem zgradili primerne učilnice, kjer se kateheti in katehistinje po svojih najboljših močeh trudijo oznanjevati in učiti. Oznanjevalci imamo različne učne pripomočke, ob katerih se trudimo posredovati znanje in versko izkušnjo udeležencem naših srečanj.

Vedno bolj pa se zavedamo, da je kateheza »srečevanje odraslih, mladine in otrok v določeni katehetski skupini pod vodstvom kateheta z namenom, da bi trajno rasli v veri«. S temi besedami katehezo opredeljuje nov Slovenski katehetski načrt, ki temelji na katehumenatskem modelu oznanjevanja in smo ga škofje pred kratkim potrdili zaradi bistveno spremenjenih razmer. »Kristjan se ne rodi, temveč to postane,« je znan Tertulijanov rek, ki se ne nanaša le na osnovnošolce, ampak tudi na odrasle. Postajati vedno bolj kristjan, postajati vedno bolj Božji, je doživljenjska naloga. Torej smo kateheze potrebni vsi ne glede na starost, spol, stan ali poklic. Tudi odrasli mora vedno znova srečati oznanjevalca, ki mu sporoči veselo vest o odrešenju v njegovi novi situaciji; da se znova odloči, ali bo Kristusa sprejel za svojega odrešenika ali pa bo iskal odrešenje zgolj v sebi in v ponudbah sveta. V tem zasije pravi namen kateheze: pomagati kristjanu zoreti v zavesti njegove osnovne življenjske odločitve, da bo v vsem iskal Božjo voljo in po njej živel. Vse do »popolnega človeka, do primerne do- raslosti v Kristusovi polnosti« (Ef 4,13). Novi katehetski načrt tako opredeljuje osnovne katehetske naloge: podpiranje poznavanja vere, učenje molitve, vzgoja v liturgiji, vzgoja za občestvo in uvajanje v držo razločevanja. Nekaj takšne kateheze je že navzoče v različ-

„
..Zgled sem vam namreč dal,
da bi tudi vi delali tako, kakor
sem jaz vam storil. Resnično,
resnično, povem vam:
Služabnik ni večji kakor njegov
gospodar in poslanec ne večji
kakor tisti, ki ga je poslal...“

”

nih duhovnih gibanjih, pri delu z odraslimi, v župnijskih skupinah in morda še kje. Škofje močno spodbujamo župnijska občestva, zlasti župnijske pastoralne svete, da skupaj iščejo v tej smeri nove možnosti in da za njihovo izvedbo poskrbijo tudi za usposobljene katehiste in katehistinje. Zgled prave gorečnosti nam spet daje Jezus sam, ki se katehezi ne odpove niti po vstajenju. Spomnimo se, da sta se učenca na poti v Emavs pogovarjala o preteklih dogodkih in o njih govorila tudi s tujcem, ki se jima je pridružil na poti. Prisluhnil jima je in pričel razlago tam, kjer sta bila. Danes bi morda rekli na njenem pobirmanskem verskem nivoju. Potrpežljivo je razlagal in »ogreval srce«. Čisto na koncu, ko sta že mislila, da je vse povedal, je sprejel njuno vabilo k obedu in ob lomljenju kruha sta ga spoznala. Ko se je dotaknil njunih src, jima je izginil izpred oči in onadva sta postala oznanjevalca iz izkustva. Šla sta nazaj v Jeruzalem in povedala, kako sta srečala Vstalega Gospoda. Postala sta kateheta.

Podobno naj se godi pri katehezi. Katehet oznanja, kar nosi v svojem srcu, oznanja svoje izkustvo Božje navzočnosti in svoje odrešenosti sredi občestva. Ogrevava srca. Vabi k obredu. Išče poti, kako bi na najbolj prodoren način razrahljal zemljo srca za Božjo besedo. Bratje in sestre pa poslušajte, opazujte, gledajte in premišljujejo, iščejo zgled, iščejo avtentičnost. Kritični so. Tako, kot sta bila kritična oba učenca. A Jezus je tisti, ki se jima je pridružil, ni čakal, da bi prišla sama. Bil je poslušalec in tisti, ki je spregovoril. V katehezi ni delitve na »mi« in »vi«, ampak je dogodek skupnosti. Nova zaveza nas kliče k osebni odgovornosti. Jezus je na večer velikega četrtka učencem umil noge in svoje dejanje, po besedah apostola Janeza, sklenil z besedami: »Zgled sem vam namreč dal, da bi tudi vi delali tako, kakor sem jaz vam storil. Resnično, resnično, povem vam: Služabnik ni večji kakor njegov gospodar in poslanec ne večji kakor tisti, ki ga je poslal. /.../ Kdor sprejme tistega, ki ga pošljem, mene sprejme; kdor pa mene sprejme, sprejme tistega, ki me je poslal« (Jn 13,15–16.20).

S tem Jezusovim zgledom in močno spodbudo, da bi se v vseh prebudil katehet, da bi bili kateheti in ne bi le delali kot kateheti, se danes poslavljamo in vam pošiljamo svoj pastirski blagoslov!

Vaši škofje

PREDSTAVITEV ROMANA JUANA OCTAVIA PRENZA V LJUBLJANI

Spoznal sem gospoda Prenza nekoč v Buenos Airesu, pri predstavitvi nekaj knjig. Predstavila mi ga je njegova hčerka, Cecilia (poročena Kopušar), ki vodi v Sloveniji ustanovo ki deluje kot most med Slovenijo in južno Ameriko – tako kot še drugi, in sicer »La casa de Kamna« (www.casakamna.org).

O Juanu Octaviu Prenzu sem nekaj vedel, saj tudi bil nabavil pred mnogimi leti (1986) Antologijo sodobne slovenske poezije, ki je on prevedel in izdal po izboru Cirila Zlobca. (Dvajset let kasneje je izdala Julia Sarachu še eno antologijo, tudi sodobne slovenske poezije, s predgovorom Marka Jenšterleta, in v prevodih raznih prevajalcev.)

Prenzovo poreklo je istrsko. Rodil se je v La Plati leta 1932. Kot univerzitetni profesor je predaval o hispanistiki v raznih univerzah, kot n.pr.

La Plata, Buenos Aires, Beograd, Trst in Ljubljana. Častni predsednik centra PEN v Trstu je bil večkrat nagrajen s pomembnimi priznanjimi.

Izdal je štiri knjige, zbirke, prevodov. In sedaj je bila predstavljena v Sloveniji njegova »Samo drevesa imajo korenine«. Dogodek se je vršil v

dvorani PENa v Ljubljani na Tomšičevi.

Pri uvodu beremo besede Claudia Magrisa – verjetno najpomembnejši živeči italijanski pisatelj, in Marka Kravosa. Knjiga je bila v originalu napisana v kastiljščini in izdana v letu 2013, potem prevedena v srbščino, italijanščino in šele sedaj v slovenski jezik. O poznanju pisatelja v Argentini, kot primer, je v časopisu La Nacion, (www.lanacion.com.ar/cultura/solo-los-arboles-tienen-raices-nid443913) prepisan zanimiv pogovor med Prenzom in Magrisom iz leta 2003, v katerem se razbere Prenzovo stališče o raznih temah, in tudi pride na dan ideja o drevesih, koreninah in peruti in tudi v La Nacion-u objavljen članek z naslovom »Octavio Prezn, gloria en Italia« ob podelitvi nagrade Nonino 2019.

Na predstavitvi se je pogovarjala Alenka Bole Vrabec s samom Prenzom, Ferdninandom Miklavcem (prevajalec) in Markom Kravosom, že omenjen kot pisec uvoda.

Rok Fink

ODTISI

KAJ JE TO – PORČINJ?

In kje je Porčinj?

Prijatelj Aleš mi je povedal (in poslal nekaj slik), da so šli z zborom v Porčinj. In kaj je to, kje je Porčinj?

To je vasica, ki ji Slovenci pravijo Porčinj, Furlani in Italijani pa Porzus. Če so ti trije narodi skupaj, potem je to v Beneški Sloveniji, petindvajset kilometrov severno od Vidma (Vidna). Če poguglamo, zvemo, da stoji okoli sedemsto metrov nad morjem in ima manj kot petdeset prebivalcev.

In zakaj naj bi bil Porčinj bolj znan, pomembnejši od drugih okoliških krajev? Ker v tem kraju, tako kot na Sv. Višarjah (leta 1360) in na Sveti gori (leta 1539), od leta 1855 častijo »Marijo žanjico«. 8. septembra 1855, na praznik Marijinega rojstva, se je prikazala desetletni Terezi Dush. Terezija je namreč morala na praznik na travniku požeti krmo za živino. Zagledala je Marijo, ki jo je vprašala, zakaj dela na nedeljo. Iz rok ji je vzela srp in sama pokosila nekaj snopov ter jih prepustila Tereziji.

Kasneje se ji je prikazala tudi v cerkvi. Deklica pač ni znala drugega jezika kot svoje domače narečje in Marija se je z njo pogovarjala 'po domače'. Pustila ji je več naukov, med njimi dva, dve zapovedi, ki so ju Porčinjci zapisali na stene domačega prezbitarija – tudi v slovenskem narečju: »Nimata klet« in »Nimata dielat tu nedejo«.

Tretja božja zapoved pravi, da moramo spoštovati Gospodov dan, nedeljo in praznike. Sedanji način življenja v naši civilizaciji precej omejuje možnost izpolnjevanja te zapovedi, predvsem kar se tiče upoštevanja Nimata dielat to nedejo. Vendar nekaterih potov res ni nujno, da jih opravljamo ob nedeljah.

V Sloveniji so leta 2003 na referendumu volilci odločili, naj bodo trgovine ob nedeljah večinoma zaprte. To je šlo marsikomu na živce: podjetniki in sindikati so se zmenili, da obidejo voljo ljudstva. Zato so trgovine – predvsem veletrgovine – ob nedeljah in praznikih odprte. Komaj nekaj praznikov so zaprte, ob nedeljah pa le takrat, ko imajo inventuro. V lanskem letu pa je bilo znani majhno spremembo; še predvsem ob božičnih (božič-štetanovo) in novoletnih (1. in 2. januar) praznikih.

Kaj se je zgodilo? Je Božji duh posvetil v razum in dušo odgovornih? Ne vem; bolj se nagibam k ugotovitvi, da so bogovi Denar, Dobiček ali Korist prišepnili, da odprtje trgovin na take dneve ne prinaša toliko cvenka, da bi se splačalo.

Morda so pa potrošniki s svojim neobiskom trgovin na te praznike (čeprav so ti centri ob nedeljah kar polni) vplivali na odločitev; pustimo se presenetiti ... Spomnim se primera, ko je gospa v nedeljo nakupovala v trgovini, pa pomilovala blagajničarko, da mora na nedeljo delati. Blagajničarka ji je pa odgovorila: Tudi zaradi vas moram na nedeljo delati.

Marijino sporočilo v Porčinju nas nagrajuje v slovenskem jeziku, naj spoštujemo Gospodov dan. Če imamo to možnost, da sami nimamo delovnih obveznosti v nedeljo, se spodobi, da jih ne nalagamo drugim.

GB

OkrOgle OBLETNICE | *Valentin Vodnik (1758 – 1819)*

8. januarja je minilo 200 let smrti Valentina Vodnika, prvega slovenskega pesnika.

Rojen je bil 3. februarja 1758 v Zgornji Šiški (takrat še predmestje Ljubljane) kot prvorojenec kmeta Jožefa. Pri devetih letih se je začel učiti branja in pisanja, pozneje so ga poslali k stricu frančiškanku v Novo Mesto, ki ga je pripravil za vstop v ljubljansko gimnazijo. Po končani gimnaziji je vstopil v frančiškanski red. Leta 1782 je prejel mašniško posvečenje. Duhovno službo je opravljal v Sori pri Medvodah, na Bledu, v Ribnici, od leta 1792 pa na Koprivniku nad Bohinjem. Tam je prišel v stik z baronom Žigo Zoizom, ki je postal Vodnikov mentor in mecen. Pod Zoisovim vplivom se je poleg pesništva začel ukvarjati tudi s publicistiko, prevajanjem, časnkarstvom, jezikoslovjem in drugimi zvrstmi. Zois mu je pomagal, da je dobil premestitev k Šentjakobu v Ljubljani. Leta 1798 je postal učitelj na ljubljanski gimnaziji. V času francoske zasedbe in ustanovitve Ilirskih provinc je francoska oblast prinesla šolsko reformo, ki je dovoljevala pouk v slovenščini. Vodnik je postal ravnatelj gimnazije, nato tudi obrtnih in rokodelskih šol in naposled vseh ljubljanskih normalk. Po odhodu Francozov ga je cesar

Franc zaradi profrancoske usmerjenosti ukazal upokojiti. Nekaj časa je še poučeval italijanščino, latinščino in grščino, a je zaradi bolehnosti tudi to opustil. Umrl je 8. januarja 1819.

VALENTIN VODNIK

Dramilo

*Slovenec, tvoja zemlja je zdrava
in pridnim nje lega najprava.*

*Pólje, vinograd,
gora, morjé,
ruda, kupčija
tebe rede.*

*Za uk si prebrisane glave
pa čedne in trdne postave.
Išče te sreča,
um ti je dan,
našel jo boš, ak
nisi zaspan.*

*Lej, stvarnica vse ti ponudi,
iz rok ji prejemat ne mudi!*

*Lenega čaka
strgan rokav,
palca beraška,
prazen bokal.*

PRVI

Valentin Vodnik je bil prvi Slovenec na številnih področjih:

Prvi slovenski pesnik. Verjetno večina Slovencev pozna Vodnikovo "Dramilo"

Eno prvih slovenskih pesniških zbirk je sestavil Valentin Vodnik.

Prvi slovenski časopis "Lublanske novice" je pisal in urejal Valentin Vodnik.

Že dve leti pred Novicami je Vodnik začel z izdajami Velike Pratique (1795 do 1797), ki je od leta 1798 naprej zamenjal z Malo Pratico, da je lahko bila cenejša in ljudem bolj dostopna.

Spisal je prve slovenske šolske knjige za gimnazijo, Sestavil je tudi slovensko slovnico in jo izročil francoskim oblastem in tako dosegel, da

so opustili prvoten namen, po katerem naj bi se za šolski jezik uporabljala hrvaška dalmatinščina in so uvedli kot šolski jezik slovenščino.

Vodnik je bil prvi slovenski numizmatik, ob smrti je imel zbranih 362 različnih kovancev.

Valentin Vodnik je bil eden prvih, ki se je vzel na Triglav.

Vodnika imenujejo kot "Očeta slovenske proze", ker je bil eden prvih izobražencev, ki je dopisoval v slovenščini in s tem dajal zgled drugim. Bil je najodličnejši obvladovalec slovenske besede, mnogim piscem jezikovni lektor in vzor.

Kot eden prvih slovenskih jezikoslovcev si je prizadeval za reformo slovenskega črkopisa. Ugotovil je potrebo po črkah za glasova z, s, ž, š in č.

Napisal je prvo slovensko kuharico.

Prvi spomenik kakšni pomembni osebnosti na Slovenskem je dobil Valentin Vodnik. Postavljen je bil leta 1889 na ljubljanski tržnici, kjer stoji še danes. Na zadnji strani spomenika je napisana kitica Vodnikove pesmi "Moj spomenik":

**"Ne hčere ne sina
po meni ne bo,
dovolj je spomina:
me pesmi pojo."**

Pripravil: Jože Jan

IN MEMORIAM | *Justin Stanovnik (1928 - 2019)*

nova24tv.si

Zadnjega 27. januarja je preminil Justin Stanovnik, eden od ustanoviteljev Nove Slovenske zaveze in dolgoletni urednik revije Zaveza. Bil je "že od začetka glavni urednik Zaveze, organizator prvih srečanj preživelih udeležencev slovenskega odpora in pobudnik za ustanovitvev NSZ", kot je o njem zapisal Tone Drobnič.

Njegov drugi tesni sodelavec dr. Tine Velikonja je ob 80-letnici prof. Stanovnika zapisal: "Prof. Justin Stanovnik se je rodil 14. aprila 1928 na Lesnem Brdu pri Horjulu v kmečki družini kot deseti, najmlajši otrok. Leta 1940 se je vpisal na klasično gimnazijo v Ljubljani, leta 1944 pristopil k domobrancem, po koncu vojne prestal Teharje, nadaljeval gimnazijski študij, bil leta 1949 aretiran in eno leto preživel v koncentracijskem taborišču Strnišče. Leta 1950 se je vpisal na klasično filologijo na ljubljanski univerzi in nato še na angleščino. Namesto latinščine in grščine je tako poučeval žive jezike po slovenskih šolah (Kamnik, Ravne na Koroškem, Ljubljana). Ob ustanovitvi društva Nova Slovenska zaveza maja 1991 je prevzel skrb za društveno revijo Zaveza. Njej je posvetil vse svoje znanje in sile."

Justin Stanovnik je bil globok mislec slovenske in evropske zgodovine in kulture s posebnim pogledom na "krizo slovenstva po boljševiški revoluciji", kot je zapisal v podnaslovu revije Zaveza. O tej krizi, o njenih oblikah in pojavih, je napisal vrsto temeljnih razmišljanj, ki so nam pomagala razumeti naš čas in svoje mesto v njem.

Podrobnosti o pogrebni slovesnosti za pokojnim bomo posredovali, ko bodo znane.

Naj počiva v miru in večna luč naj mu sveti. Amen.

Nova Slovenska zaveza

ZNP - Združenje novinarjev in publicistov

UTEMELJITEV PODELITVE ČASTNEGA PRIZNANJA
ZA ŽIVLJENJSKO DELO JUSTINU STANOVNIKU

(10. december 2013)

Človeška misel je vselej zvedljiva, reduktibilna na dve temeljni sestavini: na fizično in metafizično počelo. Prva se odraža v logosu, ki je stavek; druga le-temu daje nujno ogrodje obstajanja. Pisava je prostor, kjer se srečuje: ta: kolikor bolj se zlijeta, toliko večji, močnejši in prepričljivejši je avtor.

V opusu Justina Stanovnika povedi bivajo v prav takšni ekstatičnosti, kakršno srečamo v tistem zapisu, s katerim se je norma absolutne presežnosti dotaknila človeka. A se je zgodovinski homo sapiens – kot nas učijo dogodki iz Knjige knjig - oblikoval prej ko slej v distanci, če ne hotenem zanikanju do počela, ki ga je v dobroti, pravičnosti in resnici vzpostavilo. Historične in filozofske analize profesorja Stanovnika je namreč mogoče razumeti zgolj, če zatipamo po vzrokih ontološke diference, ki se je v post-bolševistični eri – nekateri jo imenujejo tudi postmoderna na Slovenskem, raztegnilo, bolj raztrgalo do nihilistične praznine.

V ozadju Stanovnikovega strahu je praktična, s katero se je človek v zgodovini zahoda odločil osvoboditi se, najprej od Boga, potem vse bolj nezavedno tudi od samega sebe. Ko je kartezijansko mišljenje pripravilo tla razsvetlenskemu deizmu, je bil hkrati rojen nastavek tistim elementom v francoski revoluciji, ki jih prepoznavamo v besedni zvezi »jakobinski teror«. Ta je – mutatis mutandis - stalnica Stanovnikove refleksije, sredobežno jedro zla, h kateremu se njegova misel neponohoma vrača. Prav bolševistični človek kot končni produkt takšne »osvoboditve« je v piščevi intenci deležen največje pozornosti. Demaskiranju grozot, ki jih je v imenu osvobodjenega »logosa« le-ta pritihotapil v moderno zavest, je namenjeno največ ustvarjalnega napora današnjega nagrajenca. Prislunimo periodi, ki nas na mah privede v sredo pogubne iluzije.

»Stoletja je ta človek poslušal nek odmev, ne da bi vedel, da je odmev: »In bosta kakor bogova«. Ni vedel, da se je to enkrat že zgodilo. Ni vedel, da ima njegov upor pravzora v edenskem dejanju. Tudi tega ne, da bo kakor edenski človek, za svoj upor tudi on kaznovan. Boljševiški človek je bil kaznovan, tako, da mu je bila odvzeta političnost. Od tod vse katastrofe, ki so jih po vrsti doživele boljševiške realizacije« (Justin Stanovnik, Zaveza, september 2010, str. 16).

Justin Stanovnik je popisovalec ter razčlenjevalec stanja, ki ni nastalo »kar po sebi«, temveč je rezultat demontaže prvini, ki so v človeka položene kot v bitje, katerega zavedanje in intelektualna evolucija sta ga nujno vodili v oblikovanje duhovne in materialne polis, ki je temeljila na razodetju. Šele ko je človek zavrnil Presežno, njegovo besedo in njegov čas, je vstopil v prostor neskončne manipulacije, ki jo je zagotavljal prav teror. Znašel se je v krču poljubnega: zgodovina se je začela, pač v nekem trenutku: tega je arbitrarno določil kar sam (za razmere v domačiji, leta 1941): prav je bilo naenkrat narobe in narobe prav, človek je bil Bog – ta pa je bil prečrtan, mrtev.

Justin Stanovnik je tako pričeval celovitega humanizma, bolje potrebe po njegovi integralni obnovi. Ta a priori zahteva vrnitev k prvinskemu ustroju jezika, v strukturo, kjer sta označevalec in označevano povezana v skladju, kakršnega je v zahodno mišljenje vneslo prvobitno krščanstvo. Šele beseda, spočeta v simbiozi jezika in stvari lahko vnovič vzpostavi realna razmerja med tistimi, ki jo za oblikovanje skupnosti uporabljajo, med subjekti polis, med državljani ali ljudmi. V tej zvezi bomo navedli stavek iz govora, ki ga je profesor Stanovnik imel ob odprtem grobu življenjskega prijatelja Tineta Velikonje, poznalci pa so ga ocenili kot najbolj izčrpno zgodovino slovenstva v 20. stoletju. Profesor Stanovnik v trenutek pred razsno, na tisto mesto, ki so ga antični tragedi označevali kot »katastrofo«, vnaša naslednjo misel: »To, kar omogoča politiki, da postane gradbena prvina civilizacije, je njena soobstojnost z integralnim razumom«. To je eden najboljših povedkov, kar jih je bilo kdaj artikuliranih v

slovenskem jeziku, glede na stanje v domovini pa morda najbolj usodna misel, ki jo je mogoče izreči. Boljševiškem človeku je bila namreč odvzeta političnost, ta pa je nastala kot posledica odsotnosti celovite kohabitacije z razumom na sebi, z integralnim razumom. Osvoboditev državljanov današnje republike (slovenske in evropske, svetovne) bo mogoča šele ob hkratni vzpostavitvi razuma, ta pa predpostavlja osvoboditev logosa, kot smo dejali v začetku. Stanovnikov program je program restitucije političnega človeka in njegove polis, v najbolj elitnem pomenu besede.

In prav tu je največja dragocenost Stanovnikovega opusa. Njegovo pisanje pomeni rehabilitacijo logosa, posledica tega pa je nastanek neverjetne materinščine, ki kar drhti od klicev iz metafizičnega obnebja: slednje se vanjo preliva preko antične, klasične kulture, na ta način pa obuja spomin na zajetje logosa, kakršnega je v človeški jezik v prvih stoletjih našega štetja vneslo razodetje, tradirano v grščini, v naš kulturni prostor preneseno v latinščini. Vse to zahteva neverjetno, za zmožnosti sodobnega človeka prav neuresničljivo krepost.

Justin Stanovnik je zato skupaj s svojim jezikom ena najčistejših postav, kar jih premoremo. To je vtis, ki nastaja ob poglobljenem branju njegovega opusa: ta je veličasten, četudi so mu za realizacijo včasih dovolj najbolj elementarne lege. Piscu pričujočega poročila o profesorju Stanovniku je zagotovo najbližji konec tistega dela Temne strani meseca, ki nosi naslov: »Povojne učiteljske zgodbe: pripoved o Vinku Guni«. Čisto naposled, ko Vinka Gune že ni več na svetu, njegova hčerka na vprašanje o tem, zakaj je oče v totalitarnem sistemu moral hoditi k maši in zakaj se mučni nalogi ni ognil tako, da bi pač zavil v kakšno tujo cerkev, kjer ga ne bi poznali, odgovarja z elementarnim začudenjem: »Kako? Mojemu očetu bi se to ne zdelo vredno človeka!«.

Poslednji razločevalni kriterij Stanovnikove misli je vpet prav v počastitev človeka, v tem kar ima najbolj plemenitega. S podelitvijo častnega priznanja Boruta Meška za življenjsko delo se mu Združenje novinarjev in publicistov za to »najboljšega v človeku« vredno poslanstvo najiskrenejše zahvaljuje in priklanja.

“ZA RAZMISLEK IN NASMEH”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

SREČA

Leta 2012 je Generalna skupščina Združenih narodov razglasila 20. marec za “mednarodni dan sreče”. Namen te pobude je, da se letno meri ne samo gospodarska rast držav, ampak kako tej rasti sledijo gospodarski napredek, zmanjševanje revščine, večja sreča in blagostanje državljanov.

Raziskava World Happiness Report tako že nekaj let primerja raven sreče v 156 državah, ob čemer upoštevajo različne dejavnike, kot so pričakovana življenjska doba, socialna podpora in stopnja korupcije v državi.

Na tej lestvici najsrečnejših prvouvrščeni Finski sledijo Danska, Norveška, Islandija, Nizozemska, Švica, Švedska, Nova Zelandija in Kanada. Slovenija se je uvrstila na 44. mesto za Uzbekistanom, Litvo in Ko-

lumbijo ter pred Nikaragvo, Kosovom in Argentino (47.).

Na dnu lestvice so Jemen, Afganistan in Srednjefriška republika, države, razdejane v vojni. Zadnje mesto zaseda Južni Sudan. Združeni narodi so pred kratkim opozorili, da 60 odstotkov prebivalcev te države, ki je v primežu državljanske vojne, v kateri je umrlo skoraj 400.000 ljudi, ogroža lakota.

A tudi v časih, ko ljudje nismo vsega merili z raznimi statistikami je človek iskal srečo, opisovala jo je ljudska modrost in on njeje so pisali misleci, pesniki in filozofi.

Sreča ni v glavi in ne v daljavi, ne pod palcem skrit zaklad. Sreča je, ko se delo opravi. In ko imaš nekoga rad.

(Tone Pavček, slovenski pesnik)

• **Kdor je srečen, bo osrečil tudi druge.**
(Mark Twain, ameriški pisatelj)

• **Kadar ti sreča ponuja prst, ji daj roko.**
(Danski pregovor)

• **Človek je nesrečen, ker ne ve, da je srečen.**
(Fjodor Mihajlovič Dostojevski, ruski pisatelj)

• **Ko sreča odide, odpelje s seboj vse prijatelje.**
(Italijanski pregovor)

• **Sreča je kot sonce: ko je najlepša, zatone.**
(Ivan Cankar)

• **Če želiš biti srečen vse življenje - pomagaj naslednji generaciji.**
(Kitajski pregovor)

• **Srečen si, ako ne želiš, česar ne moreš imeti.** (Slovenski pregovor)

• **Sreča ni mesto, kamor potujemo, temveč način potovanja.**
(Torquato Tasso, italijanski pesnik)

• **Na kolesu sreče se vozijo štirje: eden se vzpenja, drugi se spušča, tretji je na vrhu, četrti na dnu.**
(Nemški pregovor)

• **Skrivnost sreče ni v tem, da delaš, kar ti je všeč, ampak da ti je všeč, kar delaš.**
(Neznan avtor)

• **Če iz sebe jemljemo in drugim dajemo, se vrača v podvojeni meri. Razdajaj veselje, če hočeš biti vesel. Razdajaj srečo, če hočeš biti srečen.**

(Franc Sodja, slovenski duhovnik, vzgojitelj, pesnik in pisatelj)

• **Če hočeš biti srečen, ne išči sreče.**
(Srečko Kosovel, slovenski pesnik)

Izbral Jože Jan

KOLENDAR

6. aprila ob 15:00
Redni pouk SSTRMB

7. aprila ob 10:30
Občni zbor v San Martinu

7. aprila ob 11:00
Občni zbor društva Pristava

10. aprila ob 15:00
Redna seja ZSMŽ

13. aprila ob 15:00
Redni pouk SSTRMB

13. aprila ob 20.30
Velikotedenski muzikal “Kerigma”
v Slomškovem domu

14. aprila | Cvetna nedelja

14. aprila ob 18:00
Velikotedenski muzikal “Kerigma”
v Slomškovem domu

18 - 21. aprila | Veliki teden

27. aprila ob 15:00
Redni pouk SSTRMB

28. aprila
Misijonska VELETOMBOLA
v Slomškovem domu

5. maja
Obletnica doma – Carapachay

19. maja
Obletnica doma – San Martin

OBVESTILO

Naročnina tiskanega časopisa za leto 2019 znaša \$ 2.500.- Poravnate jo lahko pri odbornikih ZS ali krajevnih domov, ali pa z nakazilom na naš bančni račun

Banco Santander Río
Cta Cte en Pesos 052 - 000110732
CBU 072005262000001107322
Alias: Bled.Triglav.Zmaj
CUIT: 30-53331351-1

Titular: Asociación Civil Eslovenia Unida

Zaradi visoke inflacije bomo v mesecu juliju naročnino prilagodili novim razmeram, zato prosimo, da jo čimprej poravnate.

Svobodna Slovenija je brezplačno dosegljiva na spletnem naslovu
www.svobodnaslovenija.com.ar

Lepo pozdravljamo!

Uredniki Svobodne Slovenije

OSEBNE NOVICE

∞ POROKA

V nedeljo, 9. marca, sta si v cerkvi Stella Maris v Villa Luzuriaga, pred Bogom obljubila večno zvestobo **LUČKA MARINČIČ in PABLO ZAFRA.**

Želimo jima obilo blagoslova na zakonski poti!

“TVOJO SMRT OZNAJAMO, GOSPOD, IN TVOJE VSTAJENJE SLAVIMO”

VELIKOTEDENSKI MUZIKAL Avtor Martin Sušnik

SLOMŠKOV DOM VABI NA PONOVIŠEV
V SOBOTO, 13. APRILA
OB 20.30 URI
IN V NEDELJO, 14. APRILA
OB 18. URI

Režija: Marcelo Brula in Marta Selan Brula

VSI LEPO VABLJENI!

VSTOPNICE V PREDPRODAJI V DOMU ALI PRI ODBORNIKIH: ODRASLI \$ 200 | OSNOVNOŠOLCI \$ 100
CASTELLI 28, RAMOS MEJÍA, BUENOS AIRES, ARGENTINA

RINCON DE MI PATRIA

ASOCIACIÓN CIVIL SIN FINES DE LUCRO

Matricula 19197 Legajo 1/95350

CONVOCATORIA | Asamblea General Ordinaria

El día 07 de abril de 2019 a las 10.30 hs. en la sede de la Asociación Civil sin fines de lucro «RINCON DE MI PATRIA» con domicilio social en la calle Ramón Carrillo 2362/66 de la Ciudad de San Martín partido de Gral. San Martín Pcia. de Buenos Aires a efectos de tratar el siguiente orden del día:

1. Apertura de la sesión por el señor Presidente.
2. Elección de dos asambleístas para firmar el acta de la asamblea junto con el Presidente y Secretaria.
3. Informe de la señora secretaria.
4. Informe del señor tesorero, lectura y consideración de la memoria, balance general, inventario, cuentas de gastos y recursos y lectura del dictamen del órgano de fiscalización del ejercicio cerrado el 31 de diciembre de 2018.
5. Aprobación del Balance Económico 2018.
6. Elección de nuevas autoridades periodo 2019- 2021.

Dr. Victor Leber
PRESIDENTE

Monica Verbic
SECRETARIA

Svobodno Slovenijo podpirajo

KOPAC S.A.
Fábrica de tubos y envases de cartón

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

briganti
PREMIUM LEATHER SHOES

GOLOMAX
SUPERMAYORISTA DE OFERTAS

CKC
LABORATORIOS CKC
ARGENTINA S.A.

CA
CONSULTORES
ASOCIADOS

OBLAK
ABERTURAS

SVOBODNO SLOVENIJO SOFINANCIRA URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU.

SVOBODNA SLOVENIJA | Glasilo Slovencev v Argentini
Ustanovitelj Miloš Stare
Lastnik društvo Zedinjena Slovenija
Predsednik Jure Komar

Uredniški odbor
Mariana Poznič, Cecilija Urbančič, Lucijana Hribar,
Sonja Tomazin, Jože Jan, Jože Lenarčič, Miloš Mavrič,
Marko Vombergar in Tomaž Žužek.

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires - Argentina
email svobodna.ba@gmail.com
www.svobodnaslovenija.com.ar